Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi (Delivered by Carrier)	Hanoi (Sent by mail)	Other Provinces	Foreign Countries (Sent by mail)	Hanoi (Delivered by Carrier)	Other Provinces	Foreign Countries (Sent by mail)
Một năm.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	8 $ 00	8 $ 00	12 $ 00
Các làng và							
Các công-sở	»	5 . 00	5 . 00	8 . 00	9 . 00	»	
Sáu tháng.	3 . 00	3 . 00	3 . 20	3 . 20	3 . 50	3 . 50	6 . 00
Ba tháng . .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	1 . 65	3 . 00
Một tháng.	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
57-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LOẠN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE
N° 954

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 068 de large.

1re page: Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 la c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 la m/m

Réclame dan: la 1re page. . . . : 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1 $ 80 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái lợi-khí thứ tư về sự truyền-bá văn-minh

Xưa nay ta thường nói rằng muốn cho một nước chóng tiến-bộ trên đường văn-minh tất phải dùng ba cái lợi-khí là: học-đường, báo-chương và diễn thuyết. Câu nói thật là đích-đáng, ta không phải bàn giải dài dòng mới rõ. ta cứ xem các nước vào hạng văn-minh hiện nhất ngày nay như Pháp, Anh, Mỹ, Nhật vân vân..... có phải đều là những nước lắm học-đường, nhiều báo-chương và hay diễn thuyết không?

Các nước dùng ba cái lợi-khí đó, biết quả đã hiển nhiên như vậy, thật ta không còn phải nghi ngờ gì nữa: ta nên hết lòng hết sức theo gương bắt chước, thì nước nhà mới chóng ra khỏi cái vòng hắc-ám mà lên đến cõi văn-minh được. Cái gương hữu ích đó ngày nay ta đã ở bên ta nhan nhản theo được ít nhiều: nào là học đường càng ngày càng mở thêm, phần nhờ về Chính phủ bảo hộ, phần nhờ về cái lòng công-đức của quốc dân; nào các báo-chương tư-sánh với người thì một vực một trời, song đối với mình thì cũng gọi là có tiến bộ; nào là các bậc trí-thức, có tài học yêm bác đã không ẩn lý sương-sùng, không nài vất vả, lên đàn diễn-thuyết để bổ tăng học vấn cho đồng-bào, tuy chưa dám tỉ với những bậc hùng biện của người tứ sung đó không phải là làm những điều vô-ích.

Song người ta cái lợi khí văn-minh đó, lại còn một cái lợi-khí văn-minh nữa cũng công hiệu không kém chi mà có lẽ lại gồm cả ba cái lợi-khí văn-minh trên. Cái lợi-khí ấy các nước văn-minh Âu Mỹ biết dùng đã lâu, nên cũng đã giúp một phần khá lớn vào cuộc tiến bộ của các nước đó, như thế há ta lại không nên bắt chước người ho mà lợi-dụng hay sao? Vậy thì cái lợi-khí thứ tư của sự truyền bá văn minh là gì? Thưa chính là nhà *thư viện*, là những nơi có sẵn các thứ sách, các thứ báo để công chúng đến xem cho được mở mang thêm đường học thức.

Thư-viện ích-lợi những gì, trên tờ báo này đã có nhiều dịp nói đến rồi, tưởng không cần nhắc lại làm gì nữa. Ta chỉ nên biết rằng ở các nước văn-minh tiên tiến thì thư-viện cũng giữ một số khá to, các tỉnh thành đủ to đủ nhỏ sao cũng có một nhà thư-viện, cốt những nơi đô-hội lớn có khi lại có đến năm sáu cái thư-viện cùng nên. Mà thư viện nào cũng vậy, ngoài các tạp-chí tân-văn cũ hầu đủ thứ, lại có hàng nghìn hàng vạn sách nọ sách kia đủ các khoa-học, thật là những cái bảo-tàng vô-tận, đứng nhìn không cũng đủ khoan khoái trong lòng.

Không những chỉ có những nhà thư-viện cho người có thể lấy mắt mà xem được thôi, có nơi họ lại còn mở thư-viện cho người mù để có thể bổ-cứu cho đường giáo dục phổ-thông. không đến nỗi vì cái sự tàn-tật kia mà phải thua kém người sáng mắt. Ấy ở các nước văn-minh đối với sự mở mang trí-thức người ta sốt sắng một cách lạ-lùng như vậy, chẳng trách người ta càng ngày càng văn-minh bỏng bột lên mãi. Thật đáng kính phục thay!

Ở người thì thế, nay nhìn lại nước nhà thì sao? Nếu là một người dễ cảm dễ sầu thì không thể giữ khỏi tấc lưỡi thở dài, bồi hồi trong dạ được! Thật vậy, ở nước nhà từ Nam chí Bắc, đất đai tuy rộng, dân số tuy nhiều, mà trừ ra hai cái thư-viện chính ở Hanoi, Saigon, và mấy cái thư-viện của người qui-quốc lập nên, còn thì người mình đã có mấy nơi gọi là có nhà thư-viện? Nay ta thử xét xem vì lẽ gì nước ta là một nước biết trọng đường văn học, là một nước đã hấp-thụ được cái văn-minh mới ba bốn chục năm nay, mà số thư-viện hãy còn ít ỏi như vậy.

Trước hết không phải tại người mình không hiểu thư-viện ích lợi những gì. Thật quả vậy, nếu nay ở nước Việt-Nam mình có một nhà phú-hào nào cũng bắt chước một bậc phú-hào ngoại-quốc kia, mà mở một cuộc điều-tra hỏi xem nên dùng tài-sản của mình thế nào, thì tất cái số người bàn mở thư-viện sẽ không phải là một số ít. Chẳng thế sao có một độ vì trong báo cổ-động lập thư-viện mà hết thảy nhà đều thỉnh nọ rục-rịch bàn soạn mở thư-viện rất nhiều, trường rằng chỉ trong vòng giảm tháng một năm tất tỉnh nào cũng có một nhà thư-viện con con cho công-chúng có nơi mở thêm đường trí-thức. Thế mà ngờ đâu, lúc đầu thì hăng hái lạ lùng, mà không bao lâu cái nhiệt-thành tự nhiên nguội lạnh! Thành thử nơi nào bàn soạn lập thư-viện, nơi kia rục-rịch lập thư-viện, hết hội-đồng nọ đến hội-đồng kia, mà té ra không vẫn hoàn không. Tuy rằng có một đôi nơi công cuộc lập thư-viện cũng đã làm nổi, nhưng xét ra chỉ sắm uất được mấy tháng đầu, rồi dần dần một ngày một vắng, cho đến khi có mọc ngoài hè, nhện chăng trên vách, phải đóng cửa cái then làm thành ra một nơi phòng kín nhà hoang! Nghĩ đến tình-cảnh ấy mà khiến phải ngậm ngùi ái ngại!

Cứ xét kỹ ra thư viện nước nhà ít nơi dựng nổi, hoặc dựng nổi lại tan, là vì người mình có cái tính hay chóng chán, và chưa biết hưởng cái thú xem sách đọc báo thế nào. Vì tính hay chóng chán, nên lúc đầu thì hăm-hăm hở-hở, sốt sắng lạ lùng, chỉ muốn làm sao cho vừa bàn đến, thư-viện đã có được ngay, hoặc khi đã có rồi thì tối nào cũng đến; thế mà chỉ độ mươi hôm một tháng đã thấy lẳng dần, thật là đáng ngán. Không kể chi những người bận việc nọ việc kia, ít có thì giờ tới lui thư-viện, nên vài hôm mới đến được một lần, song có lắm người có thì giờ nhiều, mà đi qua cửa cũng không buồn vào, hoặc có vào thì chỉ thoáng qua một lúc lại ra, chớ không có ở được dăm ba mươi phút! Vậy chẳng hay cái nhiệt-thành lúc trước đi đâu?

Những người đó sở-dĩ chóng chán như thế, là vì chưa hiểu cái thú được sách xem bảo thế nào, vì nếu hiểu thì tất tối nào không đến thư viện là bình như trong lòng khó chịu bàn khoăn, chẳng khác chi người nghiện nhà-phiền đến buổi mà chưa kịp hút vậy. Nhưng bởi không hiểu cái thú đó, nên có thì giờ chỉ để dùng vào việc tiêu khiển một cách vô ích và có hại đến sức khỏe tinh thần, tổn cả luân thường phong hóa nữa. Ôi! Những cuộc vui thú thô-bỉ tổn hại thì suốt đời không chán, mà những cuộc vui tao nhã ích lợi thì lại để đoái hoài, nghĩ cái tâm-lý của phần nhiều người mình mà sinh buồn sinh chán! Trách nào mà thư viện chẳng ít chỗ lập thành, chẳng ít nơi dựng nổi! *Trách nào mà quốc-dân chẳng chậm kém người!* Mong rằng đồng bào ta chóng hiểu nỗi này, mau mau ra lánh những cuộc tửu sinh mộng tử, mà ra công gắng sức hấp-thụ lấy cái học thức rộng mênh-mang kia thì mới hòng theo châu nổi gót kịp người được!

B G

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 Mai 1923

M. Bonar Law từ chức

M. Bonar Law bị đau từ chức
M. Baldwin, hoặc Lord Curzon sẽ lên thay

Anh và Pháp

Quan Poincaré có điện cho quan Bonar Law rằng nghỉ thấy quan Bonar Law từ chức, ngài rất tiếc.

Nước Pháp không có quên quan Bonar Law, lẽ người hiểu rõ tấm lòng nước Pháp về vấn-đề bồi khoản, bấy nay vẫn công nhận tấm lòng hiếu hòa của nước Pháp, và lại có công trong việc duy trì cuộc hiếu-hữu Anh Pháp là một cuộc hiếu-hữu rất cần cho sự bình-an của thế giới ngày nay.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Mai 1923

Việc trong hạt trú-binh

Tin Essen. — Có người mưu dùng quả bỏ để hãy-hoại đường hỏa-xa từ Steele đến Dorthausen.

Tin Dortmund. — Đảng Đại-đồng vẫn phiến-động. Số người đình-công có tới 3.000 người. Có bốn mỏ thợ thuyền nhất loạt đình công. Còn rải Esterwerk của M. Stinnes, thì một phần thợ đình công.

Trong khi bọn đình-công hội-nghị, có người diễn-thuyết có nói: Sự khốn cùng của thợ thuyền là do vì ăn thức dùng đắt đỏ, và tiền công kém bạ mà ra. Các đại biểu của nhiều mỏ có công bố rằng họ sẽ đình công để tỏ tình thân ái với bọn đình công. Sau cuộc hội-nghị ấy, thợ mỏ diễn trong các phố, có linh sảnh-sát tuần gươm đi kèm.

Các lò đúc sắt ở Roesch sẽ thiếu than.

Tại Longendreaser một người làm nghề in chứa 3.000 cái giấy cổ-động bị bắt.

Hoa-kỳ đối với việc bồi-thường

Báo *Daily Mail* có nói rằng M. Church, là ủng-hộ-viên Carnégie mới du-lịch ở Âu-châu về có nói: Nếu Hoa kỳ rỗ ý với nước Đức rằng Hoa-kỳ muốn cho nước Đức lập tức điều-đình với nước Pháp, thì chánh-phủ nước Đức vâng lời ngay. M. Church lại nói: Người Đức giàu. Sau chánh-phủ Đức phát những trái đoạn bạn trong 50 hay 100 năm sẽ hoàn lại tiền nước Đức có thể vay được đủ tiền trả nợ nước Pháp.

Bệnh tình M. Bonar Law

Ông Bonar Law bị đau. Ông đã phải giải phẫu ở hầu. Bệnh-tình vẫn như trước không thay đổi.

Thụy-sĩ với Nga-la-tư

Tchitchérine có viết thư hỏi chánh phủ Thụy-sĩ về việc M. Vorwsky bị hành-thích, chánh phủ Ly có đáp lại: Có ai có quyền hỏi chánh-phủ Xô-viết về những sự ngược đãi những người Thụy-sĩ trú cư tại nước Nga hay không?

Tin Trung-hoa

Ngày 11 Mai 1923

Hương-cảng đặc-điện

Ngày 7 vừa rồi, quân ta tại thu-phục được Triệu-khánh. Quân Hứa sáng-Trí đã tới Ông-nguyên, tiếu đánh Thẩm-ninh-Quang. Sưu-trọng-khải đã nhận chức Quảng-đông tỉnh trưởng.

Tin Ngô-bội-Phu

Có một người ở Lạc-dương về thuật chuyện rằng trong ngày thọ-tuần Ngô-bội-Phu, những khách đến chúc mừng kể có hơn 2000 người. Ngô-bội-Phu đối với đại-biểu của Trương-thiện-Tăng và Tào-Côn có nghiêm sắc mặt mà trách về điều đối phó Nam-phương, không được nhất-trí.

Tin Tôn truyền-Phương

Sài thành-Huân thay Tôn-truyền-Phương đốc đại-pháo-đạo 2000, tiền đạn năm vạn và quân-phí 20 vạn.

Ngày 12 Mai 1923

Hương-cảng đặc-điện

Trần-đức-Xuân chiếm lĩnh Khai bình Quân Thắng-hồng-Anh bỏ Thiêm quan sang Thấy-hưng. Lưu-trấn-Hoàn và Dương-khôn-Nhu cũng nhau khai chiến tại Thạch-thần. Quân ta tại thu phục được Triệu-khánh, có tin đồn rằng nhân dân về địa-phương ấy bị chết đói nhiều, nhưng chưa được đích xác. Thẩm-hồng-Anh tạm đóng quân ở Nam-hùng. Sưu-trọng-Khải không nhận chức Quảng-đông tỉnh-trưởng.

Chúng-nghị-viện

Chúng-nghị-viện khai toàn-viện ủy-viên-hội, thảm-tra cái án không tín-nhiệm tòa Nội-các Trương-thiện-Tăng.

Quân sự hành-động

Phùng-ngọc-Tường và Vương hoài-Khánh điện cho Trương-tác-Lâm xin thôi quân-sự mình-chủng.

Ngô, Tào đồng-ý

Ngô-bội-Phu và Tào Côn đối với việc khôi-phục Trương-tác-Lâm quan hưởn hiện đã đồng ý.

Tin mừng của Trương-thiện-Tăng

Trương-thiện-Tăng ngỏi chờ tại tòa Nội-các, bỗn lần tiếp được điện-thoại của chúng-nghị-viện. Sau cùng được tin rằng nghị-viện không công nhận cái án «Bất tín-nhiệm», bấy giờ Trương mới hòa-hỡ, vui cười.

VĂN UYỂN

Thanh tâm tài-nhân thi tập

(Vịnh Thúy-Kiều nhị thập hồi thi)

Soạn giả: *Án-sát Chu-mạnh-Trinh*
Sao lục: *Hạ-huyện Cao-xuân-Tùng*

(Tiếp theo)

Hồi VI

Chược tội che cha

Tính trong uy nhấp chẳng qua tiền!
Lo liệu sao đây được vẹn tuyền.
Phận bạc cũng liều sao nỡ phũ,
Mình vàng âu dễ trắng thay đen?
Dẫu bèo nhờ cỏ đến trời rạng,
Lượng bể dong cho sóng đứt êm.
Mình-thịnh nay mừng đời thánh-đại!
Ít phường gái hiếu, với quan liêm!

Hồi VII

Giam-sinh đi mua Kiều về

Bao giờ duyên thắm sẽ nên phải,
Béo nước lênh-đênh bước lạc loài.
Thề cộng cho ghi năm bảy bẹo;
Tình sâu sẽ rỉ một đôi lời.
Quẩy lần về ngọc bàn lai láng;
Tiền nhạt màu hoa giá tả tơi.
Trần trọc năm canh sầu chín khúc,
Ngẫn rào riêng để thiệt cho ai!

Hồi VIII

Ở lầu-xanh tạ-bẩn

Sa chân đã trót xuống thuyền buôn,
Cả giận thôi thôi phải nết khôn.
Non nước chắc chi lời ước cũ?
Phong-trần liều với mũi dao con.
Hoa reo dưới trướng hồn mơ mất;
Gió thổi bên tai giọng ngọt ngon.
Cho biết tay già là tổ bợm,
Dù ai bóp bụng cũng vo tròn.

Hồi IX

Bỉ Sở-khanh lừa

Những nghĩ chim lồng chắp cánh bay,
Hoa khi phận rắi có hồi may.
Làng nho người cũng coi ra vẻ;
Bợm xỏ ai ngờ mắc phải tay.
Hai chữ *tin-hồng* (1) s treo gác nguyệt
Một đôi vó-kỳ tếch đường mây.
Mẫu-đơn vài rập con mưa gió,
Cái nợ yên-hoa khéo đọa đày!

(Còn nữa)

(1) Hai chữ *tin-hồng* và hai chữ *vó-kỳ* ở trên.

Cái tình-hình kinh-tế

của nước Pháp sau khi chiến-tranh

Nước Pháp rộng đất cộng được 207 100 dặm vuông Anh mà nhân số cộng có 39.602.000 người, (theo bản thống-kê trong năm 1911) bình quân mỗi dặm vuông có 191 người, so với các nước Anh, Ý, Đức đều thưa ít hơn cả. Xưa nay vẫn là một nước nông-nghiệp; tài sản trong nước phân phối có phần đều-đặn hơn các nước khác, số nhà tiền-địa-chủ không có nước nào nhiều hơn là nước Pháp; vật-sản trong nước đủ ăn đủ dùng, nhất cái lượng tiền-phí của nhân-dân mà giảm bớt đi được ít nữa thì không cần phải thân nhập thực vật nước ngoài. Trước khi chiến-tranh, tư-bản của người Pháp đặt lãi ở nước ngoài nước có tới 41.000.000.000 quan tiền tây, mỗi năm thu nhập tiền lãi được tới 2.000 000.000 quan; ngoài số thu nhập ấy, nước Pháp lại còn được một khoản thu-nhập về những tiền do khách các nơi tới chi dùng ở trong đất nước Pháp cũng có tới 1.000 000.000 quan; những tuyến buôn cần nước Pháp vận-tải hàng hóa cho người các nước khác, cũng lại là một khoản thu-nhập nữa rất to; nếu về khoảng mấy năm xưa từ năm 1907 cho đến năm 1913, cứ trong số thống kê, tính đổ đồng mỗi năm số hàng nhập cảng tới 7.143.000.000 quan, số hàng xuất cảng chỉ có 6.038.000.000 quan, số thâm nhập quá hơn số thâm xuất là 1 104 000 000 quan, mà nền kinh-tế trong nước vẫn được cân-bằng không dao động chút nào cả; trái-vụ của nhà nước đối với nhân-dân cộng là 33 537.000.000 quan, tức là bình-quân mỗi người trong nước có tiền dư thả lãi được 846 quan.

Ấy cái tình-hình kinh-tế nước Pháp trước khi chiến-tranh là thế; vì một trận đánh nhau hơn bốn năm trời long trời lở đất mà phải chịu thiệt hại với nước Đức rất nhiều; Một nhà kinh-tế có nói: trong cái thời-kỳ nước Đức chiếm-cứ đất nước Pháp, số đại-mạch xuất-sản giảm mất hai mươi phần trăm, số lúa-mạch xuất-sản giảm mất hai mươi bảy phần trăm, số cam-thái xuất-sản giảm mất bảy mươi sáu phần trăm, số than mỏ khai mất đến mươi tám phần trăm, số sắt lấy được giảm mất sáu mươi bốn phần trăm, số gang lấy được giảm mất năm mươi tám phần trăm, số đồng pha-lê chế ra được giảm mất năm mươi nhăm phần trăm, số bông xuất sản giảm mất năm mươi phần trăm.

Ấy cái tình-hình kinh-tế nước Pháp về cuộc chiến-tranh mà bị trụy-lạc gớm ghê như thế; vậy mà cái sức khôi-phục của người Pháp thật cũng đáng phục đáng kinh; cứ lời ông Charles Reibel là tổng-trưởng bộ chính-lý tại-khu nước Pháp nói từ ngày tháng bảy năm 1922, ông kể trong thời-kỳ chiến-tranh, những người lưu-tán trong khu vực ấy có tới 2.013.135 người, mà hiện nay đã lục-tục về xứ sở được nhiều, số người trong khu vực ấy sai với thời kỳ chiến-tranh chỉ có 681,158 người; những ruộng đất bỏ hoang trong thời kỳ chiến-tranh có tới 3.337.000 mẫu tây (acres), mà hiện nay đã có tới 3 169.318 mẫu tây gỡ bỏ cỏ dại được hết; những nhà cửa bị nay hoại trong thời-kỳ chiến-tranh có tới 696.035 sở, mà hiện nay đã có tới 207 179 sở tạo lác xong rồi, 181.422 sở đã tu bổ tử tế, những nhà gỗ kiên-trúc tạm thời cộng có 86 093 sở, những nhà tranh cộng có 21.264 sở; những đường xe lửa bị hủy hoại trong thời kỳ chiến-tranh có tới 56 130.000 ki-lô-mét, mà hiện nay đã có tới 28.666,000 ki-lô-mét đã làm lại xong. 23,437,000 ki-lô-mét đã chữa xong; những tầu cộng bị hư hỏng trong thời-kỳ chiến-tranh có tới 4,686 chiếc, mà hiện nay đã có tới 3,688 chiếc đã sửa sang hoàn bảo rồi; những công xưởng của các nhà tư cũng đã quá nửa khôi phục được như cũ; tính số tiền của chính-phủ dùng phân phát cho những dân bị nạn, đến ngày 31 tháng 12 năm 1921 đã có tới 43, 65,000 000 quan, dùng tu phục các nơi tan phá, đến ngày 30 tháng 6 năm 1922 đã có tới 34,536 393,824 quan. Lại nói đến nông công thương nghiệp trong nước khôi phục cũng mau chóng lạ thường; nhất là nghề nông thì càng thấy tiến-bộ lắm, như một giống đại-mạch xuất sản về khoảng năm 1904 đến năm 1913 bình-quân mỗi năm được 8,797,000, tấn mà đến năm 1921 được tới 8,980,000 tấn, không những không kém mà lại có phần hơn trước khi chiến-trạch; công-nghiệp cũng vậy; như một thứ than mỏ xuất sản về năm 1913 mỗi tháng chỉ được có 3404,000 tấn, mà đến năm 1922 nội một tháng năm cũng được tới 5,448, 000 tấn; thương-nghiệp thì cứ theo lời thống-kê trong khoảng năm đầu năm 1922, bình-quân số nhập cảng cộng được 1,763,640,000 quan, số xuất cảng cộng được 1,676,6?? quan, việc giao-dịch với ngoài cũng không kém gì trước khi chiến-tranh mấy tí.

Tóm lại mà xét thì biết sự tổn hại về cuộc chiến tranh, nước Pháp thật là bị đau khổ hơn cả, mà cái sức khôi-phục của người Pháp sau khi chiến-tranh thật là cần mẫn hơn người nhiều lắm vậy.

T.

Quan Toàn-quyền tại Trung-kỳ

Tin Nam-kỳ

Hội-đồng ủy viên thành-phố —
Hôi-đồng ủy-viên của thành-phố tối hôm nay hội 9 giờ rưỡi tại tòa Đốc-

VIỆC BẮC-KỲ

rất hay và bàn rất phải, đều xin kính phục cẩm tạ và xin gắng sức làm cho

đình ở sau này để lại, về sau nên làm hay là nên bỏ, thì tùy ý cụ lớn

Do Võ Nguyên Giáp (1911-74) tặng Huỳnh Công Tín cho Sách, Báo, Tạp Chí

SAIGON

Một cuộc đánh số lớn

Các hội thương-lê ở Nam-kỳ vừa được phép mở một cuộc đánh số mười vạn đồng (100.000 p.) mỗi vé là 1 đồng.

Số giải định là 349 cái là:

Một	10.000	đồng
Hai	5.000	—
Năm	1.000	—
Mười	500	—
Năm mươi	100	—
Tám mươi	50	—
Hai trăm	20	—

Một nhà danh-ca tạ thế

Một nhà danh-ca là Dourga đã nổi tiếng trong vở tuồng Lakmée và đã nhiều dịp tỏ tài trong những phiên ảnh lý tưởng, vừa mới tạ thế tại Thuyết. Nhà danh-ca Dourga chính tên thật là cô Frayal là con gái một người Âu bà Annam kết hôn với một người Ấn-độ ở Saigon.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 23 Mai 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 ' 00

Ngày kỷ-niệm Pasteur — Chương-trình ngày kỷ-niệm Pasteur nay đã định như sau này :

Thứ bảy 26 Mai hồi 21 giờ
Rước kỷ lân.

Chủ nhật 27 Mai
Treo cờ.

Hồi 9 giờ tại nhà Hát tây sẽ làm đại lễ, có phường nhạc binh đến thổi.

Quan phó Toàn-quyền sẽ thay mặt Chính-phủ đọc một bài diễn-văn, rồi đến quan Học-chính tổng-trưởng Joubin sẽ diễn thuyết.

Sau nữa có cuộc chiếu bóng

Trong khi làm lễ, tại nhà-hát, và ở các phố càng các nhà chớp bóng sẽ bán những huy-chương làm tại Hà-nội, mỗi phải thì có chân dung của Pasteur tấn-sinh và mấy chữ « Institut Pasteur Pas cher en donnant aux laboratoires » (Ta nên quyên tiền vào các phòng thí nghiệm để kỷ-niệm Pasteur tiên-sinh.) và mặt trái thì có chữ quốc ngữ.

Cuộc sổ số công thái Đông Pháp lần thứ năm. — Một hội-đồng có quan chánh sở Tài-chính Détieux làm hội-trưởng. Mấy Gehin đại biểu của chánh Kho bạc, Lê-trọng-Ngọc tổng đốc tỉnh Thượng-thẩm làm hội viên và M. Boan phó chủ-sự sở Tài-chính làm thư-ký, đến ngày 1er Juin 1923 hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa Đốc-lý Hà-nội (phòng Hội-đồng) để coi việc rút 1.030 số phiếu công-thái Đông-Pháp lần thứ năm, theo như luật ngày 20 Juin 1921 là :

Một phiếu được hoàn lại 10.000 p.
1.000 p.
Mười hai phiếu — 500 p.
Một nghìn mười sáu phiếu được hoàn lại 100 đồng.

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Một cái nhà ở đường Gambetta, số 79, đất rộng 1150 thước vuông, trong có nhà ở hiện cho thuê được 30$00 một tháng. Bán cả nhà và đất giá 5.$28 một thước vuông.

Hỏi tại số 36, Đường Gia-long, Hanoi.
3593

Việc bầu cử nghị-viên. — Danh sách các ông nghị-viên mới được bầu cử khóa vừa rồi chỉ nay mai thì yết ở Quan-báo, vì Hội-đồng tái thẩm các việc khiếu nại tại phủ Thống-sứ nay đã xét xong rồi. Số nghị viên bầu toàn hạt Bắc-kỳ là 99 ông, 65 đại-biểu thứ dân và 34 đại-biểu hàng bản. Số người ứng cử nghị-viên là 266, bản thứ dân 183 người và bản môn bài 79 người.

Số người đi bầu bản thứ-dân : 26.447
— môn bài : 18.833

Số người đến bầu và bỏ
thứ-dân : 17.141
— môn bài : 10.178

Đường đi Thanh-hóa. — Quan Công-sứ Thanh-hóa vừa gởi điện-tín bá cáo rằng hiện ở đường thuộc-địa số 1 đang chữa lại cái cầu ở phía nam tỉnh Thanh-hóa 3 kilomè-tres.

Ngày 24 và 25 Mai xe nguya và xe ôtô không đi lại được. Các xe ôtô ở Thanh-hóa vào Vinh hoặc ở Vinh ra Thanh-hóa thì có thể qua đường Sầm-sơn, Quảng xương, chỉ dài thêm có 4 kilomètres mà thôi.

Đường xe lửa đi Phủ-từ. — Đường xe lửa đi Phủ-từ-sơn mấy hôm trước vì xe đổ cho nên đến qua Yên-viên phải thay xe thì nay đã sửa lại hàng thường rồi.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng xuất người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
6 2497

Trường Cao đẳng Sư-phạm. — Trường Cao-đẳng Sư-phạm đến ngày 24 này thì bắt đầu thi tốt nghiệp.

Ngạch Tư-pháp. — Lê-thiện-Hưng mới đỗ kỳ thi vừa rồi, mông bổ thư ký tập sự ngạch Tư-pháp sung vào làm việc tại phòng dịch án Hanoi thay M. Ng đồng Tường thư ký tập sự đổi đi nơi khác.

Ngạch Học chính — Các viên giáo-học phụ tá sau này được thăng giáo học tập-sự :

MM. Phạm-cao-Phan có bằng thành chung và Tổ-học tây ; Ng-đình-Hợp có bằng Thành-chung.

Các bậc nam nữ tư giáo phụ tá sau này được thăng tập-sự :

M. Ng văn-Phú ; Melle Hoàng-thị-Tinh ; MM. Bùi-v-Hách, Nguyễn-qui-Nham, Trần-đức-Trịnh, Hoàng-văn-Hỗ, Ng-quang-Giới, Ng-văn-Phác, Dương đình-Lan, Ng v Chi.

M. Hoàng-văn-Mai và Tô-đình-Cương trợ giáo tập sự được thăng hạng nhất.

KÍNH CÁO

Phường quy-thuật của Bruch Anh Edna là một nhà quỷ-thuật trứ danh bắt đầu làm trò ở rạp Palace ngày thứ 23 Mai hồi 21 giờ.

Chương-trình có nhiều trò rất vui. Trong một tuần lễ phường Bruch Anh Edna là một phường đi đến đâu cũng được hoan-nghênh, nay tới Hà-nội làm trò một tuần lễ tại rạp Palace, thiên-hạ đến coi đông lắm.

Hoi giá chỗ ngồi tại phòng lấy vé.

Trường-học. — Trường Sơ-học ở Kim-quan-thượng huyện Yên-sơn (Tuyên-quang) nay bắt đi. Kể từ ngày 1er Septembre 1923 tại làng Thượng-nưa, huyện Mỹ-đức (Nam định) sẽ đặt ra một trường Sơ-đẳng.

Nghỉ phép. Mme Lê-thị-Lộc, trợ-giáo tập-sự tại Phú-lạng-thương được phép nghỉ 30 ngày.

M. Nguyễn ngọc-Tôn trợ-giáo tập-sự ở Vĩnh-bảo (Hải-dương) được phép nghỉ 30 ngày.

Từ chức — Lê-thiện-Hưng, trợ-giáo phụ-tá ở Nam-định được từ chức kể từ ngày 10 Mai 1923

Nghỉ giả hạn. — M. Thanh-xuân-Lợi, coi giữ chân sự bạng ba được nghỉ giả-hạn 3 tháng tính cả lương.

BÁN XE AUTO FORD

Xe tốt lắm, có nhiều đồ dùng vào xe. Hỏi tại số nhà 8, phố hàng Cót Hanoi.
3691

Thưởng hàm — M. Chu-văn-Kỳ quản lãng Cổ-nhuế-viên, tổng Cổ-nhuế, phủ Hoài-đức, tỉnh Hà-đông, nguyên Phó-quản có công chỉnh bên Pháp mông thưởng hàm Tinh-b-n vệ-sự phẩm-dũng thường-quán (3-2).

M. Lê-văn-Nhiên quản lãng Lê-xá tổng Cao đài, huyện Mỹ-lộc tỉnh Nam-định làm chánh quản ngạch Tư-pháp mông thưởng hàm tăng cấp phẩm đội-trưởng (9 2).

Thăm trọng. — Sáng thứ hai vừa rồi, hồi năm giờ, ở trước Sinh-từ có một cái thầy người chết chừng 40 tuổi. Trong mình không có giấy căn cước gì cả.

Tối 20 người ta lại thấy một cái xác con gái chừng 2 tháng vứt ở đường Jauréguiberry.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo hiểu rằng : tiền mua báo thì phải trả tại các Văn-tiệt-qui-ông nào mua thì gửi tiền cho hễ ký tog có tiền gửi theo giấy mua thì lần quản không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho ngọn

HAIPHONG

Bắt được một tay đại bợm — Trước đây ta thường nghe thấy trộm cướp, hết vào nhà ta đến nhà Khách, mà đến cả nhà Tây chúng cũng không từ. Chúng thấy nhà nào vắng là vào lọt. Chúng có một tên đầu đảng là Dương-v-Lái tức Đức, 26 tuổi, quanh năm chỉ giữ nghề đu thủ đu trục mà thôi, đã bị bắt lại trốn được. Mới đây nhờ được sở Mật-thám ra công tìm nã mấy mới lại bắt được nó ở làng Thượng-đoạn, thì nay còn tổng giam để còn đò bắt nốt bọn đồng đảng của nó và tìm cáo đồ tang vật rồi mới kết án.

Thế là trong thành-phố ta nhờ ơn sở Mật-thám đã trừ bớt được một tay đại bợm về cái nghề đi ăn vương ban đêm.

ĐÁP-CÁO

Nhà thư-viện. — Hôm 20 Mai 1923 vừa rồi, Hội-đồng tổ chức nhà thư-viện Đáp-cáo đã được phép quan trên họp lần thứ nhất để công nhận điều lệ và bầu tạm tòa trị-sự. Trước khi khai Hội-đồng M. Từ-ngọc-Liễn có đọc một bài diễn-văn, rồi đọc đến điều lệ, bản điều lệ này cũng có một vài khoản Hội-đồng không ưng thuận, theo ý kiến Hội thì phải chữa khoản thứ 4 và khoản thứ 17. Sau khi công nhận điều-lệ thì Hội đồng công cử tòa trị-sự tạm thời, những ông kể sau này được bầu :

Chánh Hội-trưởng: M. Từ-ngọc Liễn
Phó Hội-trưởng : M. Võ-đình-Quản
Thủ-quỹ M. Ng-văn Chung
Thư ký : M. Ng văn-Tốn
M. Phùng-huy-Kinh
Kiểm-soát M. Hồ-quang Kiểm
M. Ngô-thế-Phiên
Thủ thư phòng: M. Ngô-đình Diệm
Trưởng Ký sự M. Victor Thọ

Công việc lần đầu tuy còn phân vân chưa được nhất định, nhưng kỳ họp vừa rồi xem ra đông đảo và vẻ lý thường, duy chỉ có một điều nói phiền là công việc chưa được chu đi mà phiền nhiều các hội viên đã vội giải tán. Ước ao rằng : lần sau họp đại Hội-đồng, nếu các ngài đã vì sự tích chung mà đến dự hội nên vui lòng ở lại cho tới khi công việc được thành thôn đâu đấy, rồi sẽ giải tán thì tốt hơn

Sau này xin thưa để tòa trị-sự tạm thời biết rằng các công việc lác khởi đầu này, các ông nên nhiệt tâm mà giúp Hội cho mau thành lập để khỏi phụ tấm lòng của Hội đã cử các ông ra, mong lắm thay

Một người trong Hội lai cảo

PHÚ-THỌ

Việc hội đua Hùng vương — Bản quán tiếp được bài sau này :

Quan Án-sát Phan-đình-Hòe làm chánh-hội trưởng hội-đồ g để được gần 3 năm nay, ngài có động việc thì tiện quyên và sức sang công việc đến được như thế như là : cầu lăng đền Tổ vương, sửa đền giếng làm ao công-quán, mua ruộng tư điền, khẩn đất hoang, các việc ấy vừa xong, đang bưa khởi làm việc khác, thì nay ngài có ngỏ đời đi làm Án sát tỉnh Bắc-ninh. Ngày 28 tháng 3 ta vừa rồi là ngày họp đại-hội-đồng tại đình quan Tuần-phủ thì thấy đốt tên chánh cai thu trong ngày bội kỷ-niệm lần nay, bèn lấy quan Án Phan có đọc một bài trình ý kiến về việc đền và cảm ơn quan Tuần-phủ cùng các quan hội-đồng, đề ngài sẽ đi cung chức.

Quan Tuần-phủ Đặng đại-nhân có đáp lại mấy câu tỏ ý : ngài cũng cảm ơn quan Án Phan làm chánh-hội trưởng hội-đồng trong nom việc đền đã xướng bàn chung hội-đồng làm được nhiều việc xứng đáng để ngài là quan địa phương cũng được dự tiếng thơm lây. Nay quan Án thuyên hoán nơi khác thì ngài cũng cảo quan việc trong hội-đồng và trong hàng tỉnh đều lấy làm tiếc nhớ mọi ý. Ông phó-hội-trưởng là quan Thương-tá Bùi-bằng-Thuận cũng đứng dậy thay mặt hội đồng cảm ơn lại mấy nhời, đại ý nói : quan chánh-hội-trưởng đã xướng khởi cho hội-đồng làm được nhiều công việc, đền là những việc thiết yếu cả. Nếu ngài còn ở lại, chắc ngài còn làm thêm được nhiều việc to tát nữa. Nay ngài đã đi tỉnh khác, mà trước khi đi ngài còn ngài đề lại cho hội-đồng một tờ cởi ý kiến về những công việc ngài đã dự định, thế thì ngài có ý chu tất việc đền Quốc-tổ là chừng nào. Trong tờ ấy có nói đến việc làm 4 cái bia sự tích đời Hùng vương thì hội-đồng được xem, đều lấy làm ý càng ái thiếp hay. Được tin ấy, thì không cần nói độc-giả cũng đã biết.

Ấy chỉ vì thương con mà cho đạo của là hại con đó thôi! Dám khuyên rằng đồng bào lấy chuyện này làm

MAI-LÂM

Chợ thám mà bị mắc lừa. — Cái giấy « hạnh phúc » trong các báo vừa nói đến đã thấy gửi đến đất Nam-thành rồi. Nhà giấy thép mấy hôm nay số người đến mua tem nhất nhì đến nỗi bán không kịp ! Đi đến đâu cũng thấy nói đến cái tờ giấy « hạnh-phúc » kỳ-khôi đó !

Cái tờ giấy kỳ bởi để làm cho lắm người rỡ-ra, vì vậy mất công chép lại gửi đi, vừa mất tiền mua tem vô ích. Tuy cũng có người cho là một việc chơi nghịch, song cái số đó rất ít. Vậy trong nên nói qua ra đây để bà con ta khỏi phải vì nó mà bị phiền nhiễu đi chăng.

Có trẻ trong giấy kỳ thì do từ bên Mỹ gửi đi, trong tay nói rằng nếu theo lợi dặn mà chép lấy chín cái gửi ngay trong 24 giờ thì sẽ được một cái cơ nghiệp to, bằng không thì thì sẽ mắc điện hoạn nạn. Cái giấy này gửi từ 14 Juin 1922, nay đã gần một năm không biết qua bao nhiêu nước mà đến ta mới có độ hai nhục người. Thế mà không thấy tin tức những người kỳ cơ được lợi gì không thì cũng đã hiểu là một cái nói vô giá trị. Cứ nghĩ kỹ thì có tế đo chỉ là một sự chơi nghịch của một người Mỹ mà người Mỹ làm cái gì cũng kì khôi, nên cái chơi nghịch của họ cũng kì khôi như vậy ; họ không những chơi nghịch ở nước họ

(Xem tiếp thứ ba số thứ tư)

Linh cảnh-sát với lính nhà-thuốc

Một trận đánh nhau rất hăng-hái tại Quảng-yên

Một bọn lính nhà-thuốc Annam lưu trú tại Quảng-yên đã đợi tàu sang Syrie, chiều hôm qua 22 Mai, hồi 2 giờ, vì chuyện thù hằn mà đánh một người lính cảnh sát Annam coi ở bến tàu.

Viên cảnh sen-đầm được tin lấy thì cùng với hai người sen-đầm Pháp nữa chạy đến đẹp đám và bắt được sáu người. Được tin lấy thì lính nhà-thuốc, chừng 60 người ở nhà thương đỏ ra lấy gậy đánh và gạch ném vào các viên sen-đầm. Bọn lính nhà thuốc có bắn hai phát súng lục nhỏ lòng. Các viên sen-đầm chống cự lại thì bọn lính nhà-thuốc phải tản cả. Phải năm người bị thương và một người thì nặng hơn.

M. Girence là chánh thương-chính Quảng-yên chạy ra cứu các ông sen-đầm thì cũng bị thương ở đầu. Bên sen-đầm thì phải một người bị thương soàng ở tay.

Quan Toàn-quyền đồng ý với quan Thống-soái hôm qua đã phái quan Thiếu-tá sen-đầm xuống để khám xét thì quan Thiếu-tá có trình rằng việc nay đã yên rồi.

Tin sau cùng

HAVAS

Paris, ngày 22 Mais 1923.

Quan thủ-tướng mới nước Anh

M. Baldwin nhận chức thủ-tướng.

Việc trong hạt trú-bình

Tin Dorimmd. — Bọn thợ đình-công ngăn-cấm thợ thuyền đi làm không cho xuống dưới mỏ, thì đã bị lính cảnh-sát giải tán.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bo rdeaux, ngày 23 Mai 1923

Tàu đâm

Tin Saint Jean (Terre Neuve.) Tàu *Mervale* bị đắm. Linh thủy và hành khách cả thảy 436 người đem lên bờ được.

Ba mươi hai người bị giết

Tin Mexico. — 32 người, phần nhiều trông như người nước Ý định đi lậu vào địa hạt hiệp chúng quốc Hoa-kỳ bị giết. Chết là người nước Mexique đưa đường cho họ đi lại giết và lột họ. Hiện xác nằm xuống sông Rio Grande ở gần Laredo đã vớt lên rồi.

Cavite, ngày 20 Mai 1923.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Bông áu

Nước Hy-lạp dùng một cái thái-độ cương-quyết, cuộc giảng-hòa không khéo vì thế mà hỏng mất.

Phái-bộ Hy-lạp yêu-cầu rằng hai bên không bên nào được đòi bồi-khoản cả.

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC

mà thôi, họ lại chơi nghịch khắp cả hoàn cầu cho đáng với cái cầu « Cáo gì của người Mỹ cũng khiến cho thiên hạ phải ngạc nhiên ». — Hoặc giả họ làm vậy để có ý xem xem trên thương mại, nhưng cũng có theo đòi về văn-học nhiều ít và thường đọc các báo chương, các tạp-chí, thấy sự « cổ-động về đường thương-mại mà « bảm-mộ lắm, đâu trong bước hoàn cầu ái thiếp hay. Được tin ấy, thì không cần nói độc-giả cũng đã biết.

Ấy chỉ vì thương con mà cho đạo của là hại con đó thôi! Dám khuyên rằng đồng bào lấy chuyện này làm

XIN XEM CHO KỸ

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái điện

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC KIỂU PHÁP

Máy ky-mã thượng-hạng

Mặt và kim có chất cạ-quang

BẢO HÀNH 5 NĂM

Giá.......... 5$00

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2000

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tỷ nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười, cho trẻ con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đại dược phòng của MONTES vái ông, có chế nên một thứ rượu bồ đã dùng ngự dụng qua rồi hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thì gửi cho qui dược phòng chủ-ông để tỏ thanh-giá.

Khâm thử.

啟者 啓定三年五月初七日內閣 拔炤得河內大藥房貴堂為 有製補酒經試御用頗稱允 嘉獎藝祿批示留貴藥房主翁 以表聲價欽此 內閣恭錄

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cái giấy quấn báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiêu giấy quấn khác.

Hễ ai không gửi tiền theo thì sẽ cứ nguyên như cũ không phải trả vãng hoa.

gì của người Mỹ cũng khiến cho thiên hạ phải ngạc nhiên ». — Hoặc giả họ làm vậy để có ý xem xem trên hoàn cầu nước nào lắm người tin nhầm hoặc lắm người tham lợi nhất chăng!

Vậy ta chớ nên vì mấy câu trong giấy ấy mà quan ngại, hễ nhận được tờ nào thì nên xé ngay mà bỏ bếp hiếu cho táo quân — chính ký giả đã làm thế mà không có hại gì — trước là khỏi vừa phí công chép lại, vừa phí tiền mua tem, sau khỏi phải là một tay làm trò của người Mỹ.

B. G.

THÁI-BÌNH

Hội rước hoa kính Đức-bà. — Ở họ đạo làng Luật-trung thuộc phủ Kiến-xương mở hội rước hoa kính Đức-bà từ hôm thứ bảy mồng bốn tháng tư ta. Nghe như hội ấy còn bảy tám hôm nữa mới tan. Cứ chiều thứ tư và thứ bảy nào các họ thuộc xứ Đông-quan cũng đến rước hoa chung với họ Luật-trung. Đến chủ nhật tới nơi này lại có cuộc thi các thứ hoa và các thứ đèn mà có mấy giải thưởng to. Trong các ngày hội, có mấy trò tiêu khiển cho công chúng đến xem như đốt cây bông, rước đèn, chớp ảnh, đánh cờ vân vân. Đáng khen nhất là có ba cây cờ, một cây cao 110 thước Annam và 2 cây mỗi cây 60 thước dựng lên trên ba cành cây đa, trước cửa nhà thờ. Tuy không có chôn xuống đất chỉ có giây chằng mà rất là vững chãi. Hội này do bà Thượng Trần-đình-Lượng, và ông nghị-viện Trần-văn-Trứ xướng lập nên.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bầu cử nghị-viên Tư vấn — Đã có giấy quan thủ-hiến bản xứ thông sức đi các tỉnh đến ngày chủ nhật 10 Juin thì bầu cử nghị-viên tư-vấn. Nếu ngày ấy chưa xong thì đến chủ-nhật sau là 17 Juin sẽ bầu lại.

Một hiệu buôn mới mở. — Mới nghe nói một hiệu buôn mới mở ai nấy cũng ngờ là hiệu buôn của ông Chà chú Chiệc gì đó. Nhưng không, không phải cả. Tôi nói cái hiệu buôn này là của người Việt-Nam mà lại là về ban nữ-giới; tuy xưa nay sự buôn bán thời người đàn-bà An-nam mình cũng chẳng thiếu chi, nhưng các người xuất thân trong nhà buôn bán hay nhiều người sinh-nhai nhờ nghề buôn bán, nếu không buôn chín bán mười mà tiêu dùng thời không đủ đời.

Ấy những cách buôn bán như thế, chưa đủ lấy gì làm đáng mừng cho lắm, vì không mở mang được mấy sản. — Nay cái hiệu buôn mà tôi giới-thiệu cho chị em biết đây thiệt là có giá-trị lắm thay!

Nguyên hôm trước tôi thừa nhàn tản bộ, dạo qua con đường ngã cửa Thượng-tứ đi vào Kinh thành, gần chỗ vườn hoa trước [illegible] của bộ Học, bên cánh tay phải có dãy nhà gạch mới, toàn là phố xá trù mật.

Năm sáu năm về trước, chỗ ấy còn là khoang-đãng, nhà [illegible] sơ sài, chỉ những nhà các người thuộc viên, hiệu tòng công vụ ở đó đi làm việc quan cho tiện-tiện, còn nhà buôn bán tuyệt vô. Đến bây giờ nhà ngang dãy dọc liệm thành một cái tiểu thị-trường đô-hội, trông rất đẹp mắt, mà cái vẻ đẹp mắt ấy lại chung-tú vào một hiệu Hòa-thành hơn hết.

Hiệu Hòa thành này là của hai chị em một nhà hợp tư-bản với nhau mà sáng lập ra. — Một vị thời lệnh-ái cụ [illegible] hiến Hoàng Tổng-đốc Hà-đông tức là dâu cụ lớn Lễ-bộ Hiệp-tá đại-thần, vợ ông tú Hồ-đắc-Điềm, mới thi đỗ tú-tài bên Đại pháp về. — Còn một vị tiểu-thư, chính là lệnh-ái của cụ lớn.

Khi sáng lập cửa hàng này đã hơn một tháng trong phố cất thu các sắc hàng trong Nam ngoài Bắc, cách sắp đặt có thứ tự, buôn bán tính giá rất phải chăng. Hai chị em còn thanh-niên sinh-trưởng phú quí thiên-kim kiều dưỡng mà đã sớm biết lấy cái tài trí học-thuật thông minh của mình đem lợi-dụng trên con đường kinh-tế, ganh đua với đời, giữ lấy mối lợi-quyền cho người bản-xứ. Há chẳng phải một điều đáng khen ru?

Khi tôi bước chân vào phố lại được tiếp chuyện với tiểu-thư, nghe lời bàn bạc, cách buôn bán cũng có nhiều lẽ cao kiến khác bậc tầm thường.

Tiểu-thư nói với tôi rằng: « Sự « thương-mại ở các nước Âu-tây đều « có học tập cho thông thạo mới làm « nên nổi, tôi tuy chưa học đến khoa « [illegible] nhiều ít và thường đọc các « báo chương, các tạp-chí, thấy sự « cổ-động về đường thương-mại mà « hâm-mộ lắm, dẫu trong buổi ban « đầu có khó khăn đôi tí, song đã « bền chí tất là được thấy cái kết-« quả vẻ vang. Tôi sở-dĩ dựng ra hiệu « Hòa-thành này, chẳng qua là một « trường thí-nghiệm của tôi học « đó mà thôi, nếu dần dần mà « được người trong nước tin cậy sự « thành thực buôn bán của chúng tôi, « nó sẽ trở nên một trường hiện-« nghiệp về sau này. Khi ấy tôi mới « khoáng-trương lớn ra nữa làm nên « giới cho các cửa hàng khác, ở Huế « ai muốn cất hàng trong Nam ngoài « Bắc, hay gởi hàng bên Đại pháp « hiệu Hòa-thành sẽ đảm-đang nhận « mua cho hết thảy. Lại hóa-vật « muốn giao-dịch đi các tỉnh, cũng « tính cách chuyển đệ cho tiện lợi « vô cùng ».

Tiểu-thư lại có bàn thêm mấy cái vấn-đề khó giải-quyết trong nghề buôn bán, bài sau này nói tiếp theo. Đây chỉ muốn nhắc qua mấy điều: Sự buôn bán sắp đặt tiệm thành có chí, để bạn gái cùng biết mà biểu đồng-tình với tiểu thư. Mong cho cuộc kinh-doanh thương-cuộc ngày chóng phát đạt thịnh vượng, làm gương cho bạn quần-thoa soi chung. Quí báu thay!

Đạm-phương nữ-sử.

Đeo của hại con. — Sách có câu: « Phụ mẫu ái tử chi tâm, vô sở bất chí » nghĩa là lòng cha mẹ thương con chẳng có điều gì chẳng đến nơi; tuy thế mà « thương con cho roi cho vọt » hoặc có câu « thương con thương bằng roi », thế thời thương con nên cho nó sự dạy dỗ răn đe mới là thương, nào có phải cho ăn ngon mặc tốt, đeo vàng ngọc tràng cổ đầy tay mới là thương?

Vừa rồi ở làng Th. Ph. có ông quan hưu kia, tuổi đã cao, con cái đã trưởng thành đều đã kẻ nam người bắc đi làm công nọ việc kia, hiện dưới gối chỉ còn một cô con gái nhỏ mới lên năm tuổi, mà cô bé ấy lại là của một người ái-thiếp của quan sinh ra, da như tuyết, miệng như hoa, thật là đủ các tư sắc cho nên quan cùng ái-thiếp coi như hạt châu trên bàn tay. Lạ gì lòng cha mẹ thương con, lại thấy đứa con nó xinh đẹp dễ thương, nên làm lắm đồ trang sức cho đeo nào là vòng kiềng xuyến đến có đủ.

Quan vốn đã biết sự đeo của như thế là hại con, vì lắm đứa tham tàn thấy thế rồi sinh lòng gian giảo, đã đôi ba phen la rầy cấm không cho đeo các vật trang sức ấy, thời cũng đã cởi hết, duy còn cái kiềng vàng thập làm cách vấn chỉ thì khó cởi nên vẫn để cho cô em đeo.

Một hôm có bà kia cùng quan cũng trong vòng thân thích đến thăm, thấy cô em khảu khỉnh quá, rất dễ yêu, mới xin phép quan cho cô em đi theo bà lên Huế ít hôm rồi lại trở về. Lòng yêu đương đã quí mà nghĩa thân thích lại càng thân cho nên quan cùng ái-thiếp cũng đành cho cô em theo bà tớn lên ở chơi trên Huế.

Đến Huế được một hôm, thấn cô em ra chơi ở ngoài thềm nhà chẳng biết ai đã ẵm cô em đi mất?

Cả nhà hoảng hốt tìm kiếm khắp cùng, biết đi đâu? tìm ở đâu? Ai bắt đi đâu? còn hay mất? — Tìm đã hết sức rồi thế cùng, mới tin về cho quan không cần nói độc-giả cũng đã biết.

Ấy chỉ vì thương con mà cho đeo của là hại con đó thôi! Dám khuyên rằng đồng bào lấy chuyện này làm gương kẻo thường thấy lắm nhà cho con đeo của lại đua nhau sinh lắm thức; ấy là toàn sự vô ích mà hữu hại cả.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Bầu cử nghị viên Tư-vấn. — Năm nay đáo lệ bầu cử nghị-viên tư-vấn rồi, quan trên đã phát giấy bầu cử rồi và định đến chủ-nhật 10 Juin thì bầu cử.

Số Dân nghị-viên trong ba hạt: huyện Đại-lộc, huyện Hòa-vang và nhượng-địa Đà-nẵng có một người.

Số Thương-mại nghị-viên trong nhượng-địa Đà-nẵng có năm người.

Ai muốn ra ứng cử sẽ đầu đơn, ít ra cũng phải trước hạn 15 ngày.

Sở bầu-cử chung cả ba hạt sẽ họp tại tòa Đốc-lý Đà-nẵng, nếu lần thứ nhất chưa thành, thì đến ngày 17 Juin sẽ bầu lại lần thứ nhì.

Sổ lạc-quyên Âu-trĩ-viên

MM. Đỗ-kim Ngọc tri châu Định-hóa 3 p. Ngô-đình-Thái Laos 2 p. Lê-đình-Bắc Thái xã 2 p. Ng-xuân Lan, Amitnéon 3 p. Tiền quyên ở hội Phủ-giấy Nam-định 20 p. Tiền quyên ở đền Hùng vương Phú-thọ 26 p 12.

MM. De Fayssal 15 p. Lê-v-Trung Saigon 30 p. Đỗ-quang-Trừ Đốc-phủ-sứ Cần-thơ 50 p. Ng-hiệp-Hòa, Conseiller Thudaumot 50 p. Võ-thành-Phụng Conseiller à Cần thơ 20 p. Trần ngọc-Lân Conseiller à Cần-thơ 20 p. Trần-ngọc-Điền Propriétaire Cần-thơ 20 p. Lê-quang Đạm Propriétaire Cần-thơ 20 p. Hà-bửu-Kiến Propriétaire Cần-thơ 20 p. Phạm quang Nghiêm Commerçant Cần-thơ 20 p. Phủ Mỹ-đức tỉnh Hà đông 201 p 80, các viên tòng sự tại Đông-Pháp Ngân hàng Haiphong 6 p. các cô nữ học trường Brieux Hanoi 50 p. MM. Ngô-đình-Luận Secrétaire à Ponobi 2 p. Đồng, Tai và Thanh phủ Ứng-hòa Hà-đông.

Hiệu GIU-ÍCH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả: Alexandre DUMAS

Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập (32 trang) 0$15 (tiền cước 0$08)

Toàn bộ (24 tập) 3.00 (tiền cước 0.35)

Ai mua xin gửi thư và mandat cho:

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn

61-63, Rue du Coton, 61-63

HANOI

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên: 6$00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lợi ích nói rất dễ dàng tỷ thu.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng rao-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

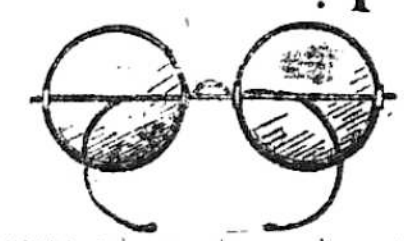
Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xén cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ty làm giùm việc ấy cũng được.

Kính nhất hợp thời

GỌNG VÀNG VÀNH ĐỒI-MỒI

Cả cước mỗi cái 3$50 và 2$50

Hộp bằng alluminium 0$70

BÁN TẠI:

TONG-YUNE-TAI

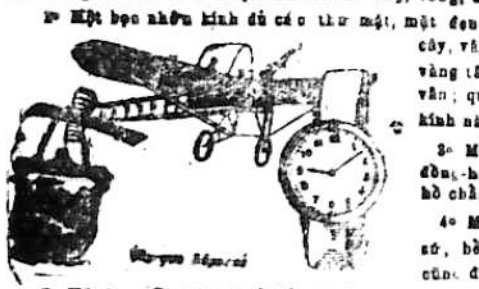
64 Phố hàng Ngang, Hanoi

2049

華 PAO-VA 寶

23, Phố Hàng Bồ, Hanoi

東京河內行蒲街門牌廿八號

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 23, Hanoi.

藥春堂 ...

Thuốc lở châu-phách-tán

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG

Số 7-1, phố Tiền an, Nam-định (Tonkin)

Cẩn bạch

Đào-đình-Mai dit Kim-Điền

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

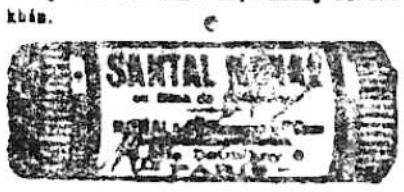
Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các quí-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

2094

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai nên không biết sưng bàng quang, sưng nhiếp hộ tuyến, sưng dịch hoàn, sưng niệu-quản. Mà đàn bà thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phúc bộ cùng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta số ít biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa rấy cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm nhiều khi thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nôn ọe, đau thận, đi rửa. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí báu mà uống vào dễ chịu ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiêu hóa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm sưng niệu hủy toàn bộ. Thuốc ấy rửa sạch niệu quản, làm cho thêm số niệu thủy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả

2058

Các bệnh ấy dùng thuốc POMMADE FLORENTINE khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(Hiệu Gô-đa cũ)

GIÁ MỖI LỌ:

Lọ nhỏ 8f 75

Lọ vừa 6 00

vi, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, [illegible] ngay, gửi cách lĩnh hoa giao ngân: qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiện xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai dùng cũng khỏi:

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đau [illegible] tinh, di tinh, lậu tinh, [illegible] bụng, đau tức kinh niên, [illegible] suyễn, bất toại, phù thũng [illegible] mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết [illegible] đen, [illegible] bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, tức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi [illegible] 2 hào.

Trẻ [illegible] sốt, ho, kinh, đàm suyễn, [illegible] mục, đau mắt màng [illegible] chai 2 hào.

2067

HOTEL LÊ-VIÊN

(HÀNG CƠM TÂY)

58, Amiral-Courbet (phố La-côm)

Ngang nhà Máy-nước, gần nhà Hát-tây — HAIPHONG

Có các thức bánh ngọt, lúc nào cũng có các món ăn nóng và nguội.

Có các thức rượu mùi và rượu uống trước khi ăn cơm, có rượu vang thượng trắng và đỏ thật tốt, giá tính phải chăng.

Có phòng ăn riêng lịch-sự để tiếp quí-khách Annam và Trung-hoa.

GIÁ NHẤT ĐỊNH:

Một bữa ăn không rượu	. . . .	1$00
Ăn cả tháng	—	30.00
Ăn nửa tháng	—	15.00

Bản hiệu có nhận tiệc từ một trăm người ăn tại hiệu, hoặc đem đến nhà hay đem đi các tỉnh lân-cận. Các bữa ăn hàng ngày qui-khách muốn ăn tại nhà, bản-hiệu cũng xin đem lại, cũng tính một giá.

Có buồng cho thuê ngày và tháng, giường Hongkong, đèn điện, quạt-máy đủ cả, thật là vệ-sinh.

2084 P. DIÊM, Chủ-nhân

Rượu bồ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bồ-đào của Bản hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn ngủ, mỏi mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình. lại rất [illegible] bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô số tờ chứng chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922.

Có catalogue riêng qui khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh bào không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cgr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LAT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue du Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẬM

Cũng có bán tại: Hanoi, Ed. CHASSAGNE, Phie — Haiphong, L. BOURGUIGNON, Phie, và các hiệu bào chế khác.

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot 7.

Téléphone N° 73

2068

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giấn có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ống nói số 367

2073

Độ rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở váu vân... cũng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

Thuốc DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ dĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điều rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

số 146

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-điệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Trương-vĩnh nghe báo, quay ngựa lại bẩm với *Vệ-dũng-bưu*, *Vệ-dũng-bưu* truyền đóng dinh lại, rồi vào thương-thuyết với *Lưu-qui*.

Lưu-qui nói:

— Tôi vẫn biết là *Hán-vương* tất thế nào cũng đến trước, bây giờ ta nên báo với *Triệu-vương* và *Mai-thái-phi* để vào thành yết kiến *Hán-vương*.

Ôn-thái-phi và *Hán-vương* nghe tin *Mai-thái-phi* và *Triệu vương* đến, vội-vàng ra đón. Bốn người cùng cầm tay nhau mà khóc.

Bấy giờ bỗng có *Tô-ánh-tuyết* phu nhân và *Lưu yến-ngọc* phu-nhân đến. Hai phu-nhân trông thấy bốn người kia đang khóc, liền tìm lời khuyên-giải.

Mai-thái phi lại bảo nàng *Diễm-tuyết* lạy chào, rồi nói với mọi người rằng:

— Đây là nghĩa-nữ của tôi đó!

Mai thái-phi lại nói với *Lưu yến-ngọc* phu-nhân rằng:

— Nghĩa-nữ tôi chẳng những tài-mạo khác thường, mà lại thông-hiểu thiên-văn, thật không mấy người theo kịp. Trong mấy năm trời nay, chúng tôi vẫn phải theo lời nó chỉ-bảo mà quyết-định việc khởi nghĩa-binh này.

Lưu-yến-ngọc phu-nhân cầm lấy tay mà ân-cần hỏi-han, nàng *Diễm-tuyết* đối đáp được đâu ra đấy. *Hán-vương* mời *Triệu-vương* vào một cái phòng riêng để nói chuyện, cùng nhau kể lể những nông nỗi tương-biệt trong mấy năm trời.

Bà *Ôn-thái-phi* mời hai bà phu-nhân cùng *Mai-thái-phi* và nàng *Liễm-tuyết* vào nhà trong, để cùng nhau đàm-luận. *Ôn-thái-phi* truyền các cung-nữ pha trà uống.

Mai-thái phi hỏi rằng:

— Chẳng hay phò-mã *Triệu-câu* bây giờ ở đâu? Độ bao giờ đến đây?

Ôn-thái-phi thở dài mà rằng:

— Từ khi tôi theo *Hán-vương* đi thụ-phong, vẫn một lòng nhớ mến thượng-hoàng và thái-hậu, không ngờ trời nghiêng đất đổ, mà xảy gặp bao nhiêu sự biến-cố, khiến cho mẹ con tôi luống những đứt ruột héo gan. Trong mấy năm nay, phò-mã *Triệu-câu* hết sức luyện tập quân-sĩ, vẫn muốn khởi nghĩa đã lâu, nhưng *Lưu* tướng-công thường viết thư đến can ngăn, nói là tinh-tượng chưa nên làm vội. Ngày nay thật đã đến ngày nên khởi sự, không ngờ vừa đem quân đến địa-giới *Sơn-đông* thì gặp *Đồ-man hưng-phục*. Khi ấy *Đồ-man hưng-phục* đi một cái loan-giá, dùng nghi-vệ thiên-tử, thay mặt triều đình ra tế thần *Thái-sơn*. Phò-mã *Triệu-câu* trông thấy, nổi cơn tức giận, liền sai tướng tiên-phong là *Tiểu-đại-hùng* tiến binh vào đánh. *Đồ-man hưng-phục* cũng nhiều gia-tướng giỏi, vậy nên đánh nhau trong 3 ngày mà không phân được thua. Phò-mã *Triệu-câu* tức giận bội phần, lên ngựa ra đánh, bấy giờ mới thắng được *Đồ-man hưng-phục*. *Đồ-man hưng-phục* thua trận bỏ chạy, phò-mã *Triệu-câu* đang đem quân đi đuổi theo. Tôi cùng *Hán vương* ở đây, còn đợi phò-mã *Triệu-câu* để cùng khởi-hành. Hôm trước có tiếp được chiếu thư của thái-hậu, mới biết đích rằng ngày nay thái-hậu đã lâm triều. Bây giờ lại có *Triệu-vương* tới đây thì chắc chẳng bao lâu nữa đại-công sẽ thành được. Ước gì trời kia dun-dủi, lại được thượng hoàng về triều thì vui vẻ biết là dường nào!

Bà *Mai-thái-phi* cũng kể-lể sự-tình trong mấy năm trời, rồi lại úa nước mắt khóc. Lại nói chuyện quan trưởng-sử ở phủ *Hán-vương*, tên gọi *Cao-bỉ* vốn là người có tài « Kinh-thiên vĩ địa », năm ấy trạc độ 50 tuổi, góa vợ, chỉ được có một người con gái tên gọi *Phật-châu*.

Nàng *Phật-châu* nhan-sắc xinh-đẹp, vừa có học thức, vừa có phẩm-hạnh, *Cao-bỉ* rất lấy làm yêu quí. Vì chưa có con trai, nên lại lấy nàng *Thanh mai* làm tiểu-thiếp.

Cao-bỉ làm quan rất thanh-liêm, ngoài sự lương-bổng và thưởng tứ không hề lấy của ai một đồng nào. *Hán-vương* và phò-mã *Triệu-câu* thấy vậy, có lòng quí trọng, mà cả các quan văn võ cũng đều mến phục lạ thường.

Cao-bỉ thấy *Lưu-qui* tài cao học rộng, cho nên dẫu mới gặp nhau lần này là một, mà trong khi nói chuyện, đã cùng nhau ý hợp tâm đầu.

Lại nói chuyện phò-mã *Triệu-câu* đi đuổi theo *Đồ-man hưng-phục*, bấy giờ đã tối sầm, quân vây bốn mặt, mà tìm mãi chẳng thấy *Đồ-man hưng-phục* ở đâu.

Phò mã *Triệu-câu* truyền quân rong đuốc soi khắp bốn mặt núi mà cũng không thấy. Phò-mã *Triệu-câu* trong lòng nghi hoặc, truyền cho quân sĩ đóng dinh lại và nấu cơm ăn, rồi đến sáng mai sẽ đi.

Khi ăn cơm xong, phò-mã *Triệu-câu* nghĩ thầm: quái lạ! không biết *Đồ-man hưng-phục* ngày nay nó tẩu-thoát phương nào. Nếu ta không đuổi bắt được nó thì tất nó lẩn trốn sang *Kim-lăng*. Có con nó là *Định quốc* tướng-quân ở đấy, nó sẽ lấy chỗ ấy làm nơi sào-huyệt.

Phò-mã *Triệu câu* còn đang ngẫm nghĩ thì bỗng thấy thám-tử về báo rằng:

— Dạ dám bẩm phò-mã! chúng tôi đi dò-thám thì thấy bốn mặt đều núi, chẳng có nhà cửa nào cả. Cách đây độ hai dặm, có một cái miếu *Quan-đế*, cửa miếu vẫn đóng chặt, chúng tôi gọi cửa hỏi thì trong có người đạo-sĩ là chủ giữ miếu ấy trả lời rằng: « Ở đây hổ lang nhiều lắm, đêm khuya không dám mở cửa, mà cũng không thấy có ai tới đây ». Bởi vậy chúng tôi phải về bẩm bạch.

Phò-mã *Triệu-câu* nghĩ thầm: đứa lão-tặc này có lẽ nó ở trong miếu, chứ ngọn núi này làm gì còn có lối ra. Và rõ-ràng trông thấy đứa lão-tặc chạy vào ngọn núi này.

Phò-mã *Triệu-câu* nghĩ vậy, truyền cho các tướng phòng thủ đại-dinh, còn mình thì cùng mấy tên gia tướng và mấy trăm quân đi thẳng vào trong núi. Phò-mã *Triệu-câu* cưỡi ngựa đi trước, hai bên quân-sĩ cầm đuốc sáng trưng.

Đi được độ một dặm, bỗng thấy con ngựa của phò-mã *Triệu-câu* cưỡi đứng lại mà hí rầm lên, gia roi cũng không chịu đi nữa. Hai tên mã-phu vội-vàng giữ chặt lấy con ngựa.

Phò-mã *Triệu-câu* trong lòng nghi hoặc: mới xuống ngựa mà rằng:

— Con ngựa này vốn là ngựa hay, nay bỗng thế này, tất có gian-nhân ẩn ở trong bụi cây chăng, các tướng nên mau mau tra soát.

Các tướng vâng mệnh, vừa toan tiến lên thì bỗng nghe có tiếng mũi tên bay vù, xuyên qua bên tai phò-mã.

Các tướng đều kinh-ngạc mà kêu lên rằng:

— Quả có giặc! quả có giặc!

Phò-mã *Triệu-câu* cũng có ý kinh-sợ, ngẩng đầu lên trông thì quả-nhiên thấy ở trên ngọn cây cao có một đám đen.

Bỗng lại có một phát tên nữa xuyên thẳng vào ngực phò-mã *Triệu câu*, phò-mã *Triệu câu* lấy thanh bảo-kiếm gạt mạnh một cái thì mũi tên ấy rơi xuống đất.

Một tên gia tướng sẽ nói với phò-mã *Triệu-câu* rằng:

— Trên ngọn cây cao quả có người ngồi.

(Còn nữa).

NAM THU MUOI MOT. — SO THU 1881 — MỖI SỐ: 6$02 — NGAY THU NAM 24 MAI 1923

Trung Bắc Tân Văn